

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 20 kwietnia 2016 roku Skarb Państwa wystąpił o stwierdzenie, iż nabył przez zasiedzenie z dniem 2 września 2010 roku działkę gruntu o numerze (...) o powierzchni 2.57.00 ha, działkę gruntu o numerze (...) o powierzchni 0.21.00 ha, działkę gruntu o numerze (...) o powierzchni 33.68.00 ha, położonych w obrębie W. gmina W., opisanych w księdze wieczystej Sądu Rejonowego w Trzciance VI Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych w Czarnkowie oznaczonej numerem Kw W. Tom I (...), gdzie jako właścicielka figuruje M. S. (1) oraz M. S. (2), przy czym księga ta utraciła moc prawną.

Postanowieniem z dnia 27 września 2016 roku Sąd wezwał do udziału w sprawie D. S. (1) i J. S. (1), spadkobierców M. S. (1) i M. S. (2).

Postanowieniem z dnia 22 listopada 2016 roku Sąd wezwał do udziału w sprawie uczestników przez ogłoszenie publiczne.

Uczestnik D. S. (2) wniósł o oddalenie wniosku (k.147-150) i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania.

Postanowieniem z dnia 4 maja 2017 roku Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestników A. S. (1), K. S. (1), E. K. i P. S., spadkobierców M. S. (1) i M. S. (2).

Postanowieniem z dnia 19 czerwca 2017 roku Sąd wezwał do udziału w sprawie J. S. (2) jako spadkobiercę M. S. (1) i M. S. (2).

Uczestnicy A. S. (1), K. S. (1), E. K., P. S. i J. S. (2) (k.175, 189, 206) wnieśli o oddalenie wniosku i zasądzenie na ich kosztów postępowania.

Sąd ustalił co następuje:

Nieruchomość o powierzchni 2.57.00 ha, działka nr (...), położona w obrębie W. gmina W., Powiat C.- (...), Województwo (...), była wcześniej oznaczona jako parcela (...) o powierzchni 4.50.22 ha.

Nieruchomość o powierzchni 0.21.00 ha, działka nr (...), położona w obrębie W. gmina W., Powiat C.- (...), Województwo (...), była wcześniej oznaczona jako parcela (...) o powierzchni 0.20.59 ha.

Nieruchomość o powierzchni 33.68.00 ha, działka nr (...), położona w obrębie W. gmina W., Powiat C.- (...), Województwo (...), była wcześniej oznaczona jako parcela (...) i (...) o powierzchni 33.34.00 ha.

Wszystkie te działki stanowiły obszar zapisany w księdze wieczystej prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Trzciance VI Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych w Czarnkowie Kw W. Tom I karta 31. Nieruchomość ta była własnością M. S. (1) i jej męża M. S. (2).

(dowód: zaświadczenie z dnia 5 stycznia 2016 roku – k. 10; wypis i wyrys – k. 11, 12; wyciąg z wykazu zmian danych ewidencyjnych – k. 13, 14; zaświadczenie z dnia 28 września 2015 roku – k.15; tłumaczenie księgi wieczystej – k. 16; zaświadczenie z dnia 5 stycznia 2016 roku – k. 109; akta księgi wieczystej Sądu Rejonowego w Trzciance W. Tom I karta 31)

Dnia 14 grudnia 1953 roku Nadleśnictwo Państwowe P. przejęło od W. S. grunty leśne o powierzchni 37.84.22 ha, działki (...). Od 1 października 1969 roku nieruchomość opisana wyżej była objęta w posiadanie przez Skarb Państwa. Na obszarze tym gospodarowało nieruchomościami będącymi w posiadaniu Skarbu Państwa - Nadleśnictwo P.. Działka ta znajdowała się w obrębie oddziału leśnego 9m oraz 94B. W 2014 roku zmieniono oznaczenie numeracji oddziału, w którym położone były działki o numerach geodezyjnych (...) na numer oddziału 24 oraz 86. Stan taki

trwa do 2017 roku. Na działce (...) był w latach 90-tych wykonywany zrąb. Na działce (...) wykonywano czyszczenie późne, trzebieże wczesne i trzebieże późne. Działka (...) miała przed wycinką stary drzewostan. Działka (...) uległa spaleniowi w 1992 roku, została uprzętnięta i odnowiona. W oddziale 94B w uprawie około 4 ha wystąpił szkodnik, który był zwalczany mechanicznie. W 1978 roku w oddziale 94B odnowiono zrąb. Była tam też wykonywana trzebież. Wszystkie trzy działki były zalesione. Przez ten okres była prowadzona na przedmiotowych działkach gospodarka leśna: czyszczenia późne, trzebieże wczesne, trzebieże późne, nasadzenia. Prace te były wykonywane na zlecenie Nadleśnictwa P., które gospodarowało tymi nieruchomościami.

(dowód; opis taksacyjny lasu na 1 września 1969 roku-30 września 1979 roku – k. 17, 20, 21, 22; mapa przeglądowa sieci Nadleśnictwa P. stan na 1 października 1969 roku – k. 18, 19; opis taksacyjny lasu na okres od 1 stycznia 1983 roku do 31 grudnia 1992 roku – k. 23, 26, 27; mapa pogładowa siedlisk Nadleśnictwa P. według stanu na 1 stycznia 1983 roku – k. 24, 25; plan urządzenia lasu na okres od 1 stycznia 1994 roku do 31 grudnia 2003 roku – k. 28, 31, 32; mapa przeglądowa Nadleśnictwa P. stan na 1 stycznia 1994 roku – k. 29, 30; plan urządzenia lasu na okres od dnia 1 stycznia 2004 roku do 31 grudnia 2013 roku – k. 33, 36, 37, 38, 39; mapa pogładowa Nadleśnictwa P. stan na 1 stycznia 2004 roku – k. 41, 42; plan urządzenia lasu Nadleśnictwa P. na okres od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2023 roku – k. 40, 43, 44, 45; zeznania świadka P. K. – k. 60, 61; zeznania świadka W. K. – k. 61, 62; zeznania świadka E. S. – k. 62, 63; zeznania w imieniu wnioskodawcy leśniczego J. D. – k. 63, 64; odpis protokołu z dnia 14 grudnia 1953 roku – k. 100; zeznania świadka J. K. – k. 239; zeznania uczestnika J. S. (1) – k. 240, zeznania uczestnika G. K. – k. 240; zeznania uczestnika D. S. (2) – k. 241)

Dnia 25 listopada 1977 roku Minister Rolnictwa i Przemysłu Drzewnego przekazał pismo T. S. o zwrot nieruchomości leśnej do rozpoznania Naczelnemu Zarządowi Lasów Państwowych. Pismem z dnia 14 lutego 1979 roku Zarząd Lasów Państwowych w P. negatywnie odniósł się w decyzji do skarg T. S. dotyczących zwrotu opisanych wyżej lasów. Dnia 9 listopada 1979 roku Naczelny Dyrektor Lasów Państwowych uchylił decyzję z dnia 16 lutego 1979 roku Okręgowego Zarządu Lasów Państwowych dotyczącą przedmiotowej nieruchomości, a konkretnie decyzję o włączeniu do Państwowego Gospodarstwa Leśnego przedmiotowej nieruchomości o łącznej powierzchni 37.84.22 ha. . W dniu 28 stycznia 1980 roku Okręgowy Zarząd Lasów Państwowych negatywnie odniósł się do żądania J. S. (1) zwrotu wyżej opisanych nieruchomości. W piśmie przyznano, iż w 1953 roku przedmiotowe grunty znajdowały się w posiadaniu W. S. i zostały przejęte protokołem przez Skarb Państwa w oparciu o Dekret PKWN z dnia 22 grudnia 1944 roku. Pismem z dnia 5 stycznia 1981 roku Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego przekazał pismo J. S. (1) z dnia 20 sierpnia 1980 roku w sprawie odszkodowania za wycinkę drzew na jego nieruchomości do rozpoznania Naczelnemu Zarządowi Lasów Państwowych. J. S. (1) ponownie wystąpił o zwrot tych nieruchomości dnia 8 marca 1983 roku i ponownie pismem z dnia 24 maja 1983 roku Okręgowy Zarząd Lasów Państwowych odmówił. Pismem z dnia 31 sierpnia 1983 roku Naczelny Dyrektor Lasów Państwowych przekazał wniosek J. S. (1) z dnia 30 sierpnia 1983 roku o zwrot nieruchomości do Okręgowego Zarządu Lasów Państwowych celem rozpoznania zgodnie z przepisami kodeksu postępowania administracyjnego. Dnia 25 stycznia 1984 roku Naczelny Dyrektor Lasów Państwowych wydał decyzję nr (...) o utrzymaniu w mocy decyzji z dnia 31 października 1983 roku Dyrektora Okręgowego Zarządu Lasów Państwowych o odmowie zwrotu nieruchomości. Ponownie negatywnie odniósł się do żądania J. S. (1) zwrotu Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej w piśmie z dnia 29 grudnia 1986 roku, P-2- (...). Pismem z dnia 2 marca 1984 roku Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego przekazał Naczelnemu Zarządowi Lasów Państwowych wniosek J. S. (1) z dnia 29 lutego 1984 roku o zwrot nieruchomości leśne. Kolejny raz negatywnie odniósł się do zwrotu przedmiotowych gruntów Naczelny Dyrektor Lasów Państwowych w piśmie z dnia 7 grudnia 1989 roku i 19 listopada 1990 roku.

(dowód: pismo z dnia 27 stycznia 1981 roku – k. 115; decyzja z dnia 25 stycznia 1984 roku – k. 112, 113, 152, 153; pismo z dnia 24 maja 1983 roku – k. 114; pismo z dnia 29 grudnia 1986 roku – k. 116, 154; pismo z dnia 14 lutego 1979 roku-100 ; pismo z dnia 25 lutego 1983 roku – k. 100; pismo z dnia 7 grudnia 1989 roku – k. 100; pismo z dnia 19 listopada 1990 roku – k. 100; pismo z dnia 31 sierpnia 1983 roku – k. 237; pismo z dnia 25 listopada 1977 roku – k. 237; pismo z dnia 5 stycznia 1981 roku – k. 237; pismo z dnia 2 marca 1984 roku – k. 237; decyzja z dnia 16 lutego

1979 roku –k.237; zeznania uczestnika J. S. (1) – k. 240; zeznania uczestnika M. S. (2) – k. 241; zeznania uczestnika D. S. (2) – k. 241)

M. S. (1) zmarła 11 lipca 1918 roku. Spadek po niej odziedziczył mąż M. S. (2) w 1/4 części oraz dzieci F. P. (1) razem do 3/4 spadku. M. S. (2) ożenił się ponownie z siostrą M. W.. M. S. (1) i M. S. (2) mieli dwoje dzieci – A. S. (2) i F. S. po mężu P.. Z żoną W. S. M. S. (2) miał syna T. S.. M. S. (2) zmarł dnia 22 maja 1923 roku. Na mocy testamentu spadek po nim odziedziczyła żona W. S. w 1/4 części oraz dzieci spadkodawcy F. P. (2), A. S. (2) i T. S., syn z drugiego małżeństwa M. S. (2), co Sąd Grodzki w W. stwierdził postanowieniem z dnia 28 lipca 1948 roku. Wcześniej jednak W. S. uzyskała poświadczenie dziedziczenia całego spadku po mężu M. S. (2) na mocy testamentu. T. S. zmarł w 1986 roku i miał czworo dzieci: J. S. (1), D. S. (1), M. S. (2) i G. S. obecnie noszącą nazwisko K.. Dzieci zmarłego syna M. i M. A. S. to K. S. (2), D. S. (2) i M. S. (3). M. S. (3) i K. S. (2) zmarli. Zmarło też bezpotomnie jedyne dziecko K. S. (2). Spadek po K. S. (2) zmarłym dnia 13 listopada 2007 roku na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy-Żoliborza wydanego w sprawie II Ns 905/13 w dniu 3 lutego 2014 roku nabyli matka K. S. (2) A. S. (3) oraz rodzeństwo M. S. (3) i D. S. (2). Z kolei postanowieniem Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 15 stycznia 2016 roku wydanym w sprawie IX Ns 1444/15 spadek po A. S. (3) zmarłej dnia 18 marca 2015 roku nabył w całości syn D. S. (2). Postanowieniem Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 20 grudnia 2016 roku wydanym w sprawie VIII Ns 367/16 spadek po M. S. (3) zmarłym dnia 16 czerwca 2014 roku nabyli E. K., A. S. (1), J. S. (2), K. S. (1) i P. S... Spośród dzieci M. S. (3) jedna z córek zmarła bezpotomnie.

(dowód: oświadczenie uczestnika J. S. (1) – k. 101, 102; pismo z dnia 14 kwietnia 2017 roku – k. 147; postanowienie Sądu Rejonowego dla Warszawy-Żoliborza z dnia 3 lutego 2014 roku – k. 155; postanowienie Sądu Rejonowego Poznań Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 15 stycznia 2016 roku – k. 156; postanowienie Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 20 grudnia 2016 roku – k. 181; poświadczenie dziedziczenia z dnia 25 października 1923 roku – k. 195 akt księgi wieczystej Sądu Rejonowego w Trzciance W. Tom I karta 31; poświadczenie dziedziczenia z dnia 25 października 1923 roku – k. 194 akt księgi wieczystej Sądu Rejonowego w Trzciance W. Tom I karta 31; postanowienie z dnia 28 lipca 1948 roku - akta księgi wieczystej Sądu Rejonowego w Trzciance W. Tom I karta 31; zeznania uczestnika J. S. (1) – k. 240; zeznania uczestnika G. K. – k. 240; zeznania uczestnika M. S. (2) –k. 241; zeznania uczestnika A. S. (1) – k. 241; zeznania uczestnika D. S. (2) – k. 241, 242; zeznania uczestnika J. S. (2) – k. 242; zeznania uczestnika P. S. – k. 242)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dokumentów, w tym zawartych w aktach zamkniętej już księgi wieczystej Sądu Rejonowego w Trzciance Kw W. Tom I karta 31 oraz zeznań świadków P. K. (k. 57, 58), W. K. (k. 58), L. T. (k. 59), świadka J. K. (k.239) a także zeznań w imieniu wnioskodawcy leśniczego J. D. (k. 59, 60) oraz uczestników J. S. (1) (k.240), G. K. (k.240), M. S. (2) (k.241), A. S. (1) (k.241), D. S. (2) (k.241, 242), J. S. (2) (k.242), P. S. (k.242).

Sąd uwzględnił w całości powołane wyżej dokumenty, których prawdziwości i autentyczności wnioskodawcy i uczestnicy nie kwestionowali. Większość tych dokumentów ma charakter urzędowy.

Sąd uwzględnił zeznania wnioskodawcy, w jego imieniu nadleśniczego J. D., i powołanych w sprawie świadków P. K., W. K., L. T., J. K.. Okoliczności, które przedstawili świadkowie znajdowały potwierdzenie w dokumentach w postaci planów zagospodarowania leśnego Nadleśnictwa P., map przeglądowych tego Nadleśnictwa, opisów taksacyjnych lasu (k.17-45), wypisu z ewidencji gruntów. Dokumenty te potwierdzają, iż Skarb Państwa poprzez swoje przedsiębiorstwo Lasy Państwowe co najmniej od 1969 roku miał w posiadaniu przedmiotową nieruchomość i prowadził na niej gospodarkę leśną, w każdym kolejnym dziesięcioleciu planował określone czynności na tej nieruchomości, wykonywał konkretne czynności w zakresie gospodarki leśnej. Nie ma wątpliwości, że zeznania omawianych świadków i wnioskodawcy dotyczą okresu wskazanego we wniosku biegu zasiedzenia. Świadek P. K. był zatrudniony w Nadleśnictwie P. w okresie od 1 lipca 1985 roku. Świadek W. K. był zatrudniony w tym Nadleśnictwie od 1977 roku. Świadek E. S. była zatrudniona w Nadleśnictwie od 12 czerwca 1978 roku. Świadek J. K. był zatrudniony od 1982 roku w Nadleśnictwie P.. Natomiast reprezentujący wnioskodawcę J. D. został nadleśniczym Nadleśnictwa

P. od dnia 24 marca 2014 roku. Wszyscy zatem opisywali czynności Skarbu Państwa na przedmiotowych działkach w okresie od 1977 roku do chwili obecnej.

Sąd uwzględnił w całości zeznania uczestników J. S. (1), G. K., M. S. (2), A. S. (1), D. S. (2), J. S. (2), P. S.. Uczestnicy w zasadzie potwierdzili fakt użytkowania przedmiotowych nieruchomości przez Skarb Państwa poprzez działania Nadleśnictwa P., a przynajmniej temu nie zaprzeczali. Uczestnicy przyznali, że sami nie posiadali w okresie objętym wnioskiem tych lasów, a w okresie po 1990 roku w ogóle nie podejmowali żadnych kroków celem odzyskania lasów. Równocześnie potwierdzili działania T. S. i J. S. (1) nakierowane na odzyskanie tej nieruchomości.

Sąd zważył co następuje:

Stosownie do treści art. 172§1k.c. posiadacz nieruchomości nie będący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dwudziestu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze. Art. 172§2k.c. mówi, iż po upływie 30 lat posiadacz nieruchomości nabywa jej własność, choćby uzyskał posiadanie w złej wierze. Termin zasiedzenia 20-letni przy dobrej wierze i 30-letni przy złej wierze obowiązują dla stwierdzenia zasiedzenia, którego termin nie upłynął przed dniem 1 października 1990 roku, kiedy to weszły zmiany do ustawy Kodeks cywilny (ustawa z dnia 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny - Dz. U. z 1990r., Nr 55, poz. 321). Przed tym terminem obowiązywały terminy krótsze o 10 lat. Zgodnie zaś z art. 10 wskazanej wyżej nowelizacji, jeżeli przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy istniał stan, który według przepisów dotychczasowych wyłączał zasiedzenie nieruchomości, a według przepisów obowiązujących po wejściu w życie tej ustawy prowadzi do zasiedzenia, zasiedzenie biegnie od dnia wejścia jej w życie; jednakże termin ten ulega skróceniu o czas, w którym powyższy stan istniał przed wejściem w życie ustawy, lecz nie więcej niż o połowę. Dotyczy to między innymi gruntów należących do Skarbu Państwa.

Art. 336k.c. stanowi, iż posiadaczem samoistnym jest ten, kto rzeczą faktycznie włada jak właściciel. Posiadanie jest stanem faktycznego władztwa nad rzeczą. Zawiera się w nim element władania rzeczą i psychiczne nastawienie do wykonywania władztwa wyrażające się we władaniu dla siebie. Posiadacz samoistny włada rzeczą samodzielnie, we własnym imieniu i we własnym interesie. Dobra wiara posiadacza polega na usprawiedliwionym w danych okolicznościach przekonaniu, że przysługuje mu prawo do władania rzeczą, jakie faktycznie wykonuje. Dla ustalenia ewentualnej złej wiary istotne jest zatem stwierdzenie, czy niewiedza o okoliczności ważnej dla ustalenia istnienia prawa była usprawiedliwiona, czy wręcz dany podmiot posiadał wiedzę, że prawo mu nie przysługuje.

Mocą art. 339 k.c. domniemywa się, że ten kto rzeczą faktycznie włada, jest posiadaczem samoistnym.

W niniejszej sprawie wnioskodawca udowodnił, iż od 1969 roku był posiadaczem nieruchomości o łącznej powierzchni 36.46.00 ha, działki nr (...). Niewątpliwie był w posiadaniu tej nieruchomości już od 1 października 1969 roku. Wtedy to sporna działka znalazła się w planie urządzenia gospodarowania leśnego Nadleśnictwa P. i była wpisana w oddziale 9 oraz 94B, a następnie od 2014 roku w oddziale 24 i 86. Od tego czasu do czasu zapadnięcia orzeczenia w tej sprawie były tam przez wnioskodawcę lub w imieniu wnioskodawcy wykonywane prace leśne, trzebieże, sadzenia, przecinki. Ponieważ Skarb Państwa poprzez swoje przedsiębiorstwa leśne faktycznie władał tą nieruchomością, z domniemania opisanego w art. 339 k.c. wynika, że musi być traktowany jako posiadacz samoistny nieruchomości. Nie było to posiadanie związane z wykonywaniem władzy publicznej. Przedsiębiorstwo Lasy Państwowe otrzymało nieruchomości Skarbu Państwa jedynie w zarząd, a zatem był posiadaczem zależnym. Stan taki trwał od 1 października 1969 roku do zapadnięcia orzeczenia w niniejsze sprawie. Było to posiadanie samoistne, skoro właściciele nigdy nie wyrażali zgody na jakiegokolwiek działania na ich nieruchomości, żaden stosunek obligacyjny nie łączył wnioskodawcy z uczestnikami, nie mieli oni też żadnego wpływu na decyzje, jakie były podejmowane, a odnosiły się do przedmiotowej nieruchomości.

Niewątpliwie objęcie nieruchomości w posiadanie samoistne w dniu 1 października 1969 roku nastąpiło w złej wierze. Skarb Państwa nie miał żadnych podstaw do przyjęcia, że ma tytuł prawny do przedmiotowej nieruchomości. Wręcz przeciwnie, mając dostęp do księgi wieczystej musiał sobie zdawać sprawę, iż właścicielem nieruchomości jest osoba fizyczna. Nie ma przy tym żadnej decyzji administracyjnej, czy innego aktu prawnego przenoszącego własność

nieruchomości, choćby wadliwie, na Skarb Państwa. Jedyna decyzja o włączeniu przedmiotowych nieruchomości do państwowego gospodarstwa rolnego, która zapadła dnia 16 lutego 1979 roku (k.237) została uchylona dnia 9 listopada 1979 roku z równoczesnym stwierdzeniem nieważności (k.100).

Sąd uznaje za ugruntowane stanowisko, iż przepis art. 5 k.c. nie może być podstawą odmowy stwierdzenia nabycia własności przez zasiedzenie, ponieważ nabycie to następuje ex lege. Stwierdzenie przez sąd nabycia prawa własności w drodze zasiedzenia ma charakter deklaracyjny, co wyklucza dopuszczalność zastosowania tego przepisu do ustalenia istnienia lub nieistnienia prawa (por. postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 17 czerwca 2016 r., IV CSK 662/15, numer (...)). Podnoszenie zatem tego zarzutu przez uczestników uznać należy za chybione.

Uczestnicy podnieśli zarzut przerwania terminu zasiedzenia nieruchomości ze względu na siłę wyższą i działania prawne przez nich podejmowane. Mocą art. 175 k.c. do biegu terminu zasiedzenia stosuje się odpowiednio przepisy o biegu zasiedzenia roszczeń. Mocą art. 123§1pkt1 k.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem uprawnionym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia roszczeń lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Art. 122 § 1, §2 i §3 k.c. przedawnienie względem osoby, która nie ma pełnej zdolności do czynności prawnych, nie może skończyć się wcześniej niż z upływem lat dwóch od ustanowienia dla niej przedstawiciela ustawowego albo od ustania przyczyny jego ustanowienia. Jeżeli termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata, jego bieg liczy się od dnia ustanowienia przedstawiciela ustawowego albo od dnia, w którym ustała przyczyna jego ustanowienia. Przepisy powyższe stosuje się odpowiednio do biegu przedawnienia przeciwko osobie, co do której istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia. Mocą art. 124 § 1 i §2 k.c. po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo. W razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone. Sąd Rejonowy podziela pogląd wyrażony w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2016 r. (III CSK 78/15 LEX nr 2048973) artykuł 123 § 1 pkt 1 k.c. uzależnia wywołanie skutku w postaci przerwy biegu przedawnienia, co za pośrednictwem art. 175 k.c. przenieść należy na bieg terminu zasiedzenia, od podjęcia czynności bezpośrednio prowadzącej do ustalenia prawa własności. Przedmiotem ustalenia musi być prawo właściciela przeciwstawione bezprawnemu posiadaniu przez posiadacza.

Zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2015 r. (IV CSK 473/13 LEX nr 1925691) przeszkody natury politycznej mogą być okolicznością, która może być zrównana w skutkach z siłą wyższą, o której mowa w art. 121 pkt 4 k.c., który poprzez art. 175 k.c. ma zastosowanie do biegu zasiedzenia. Chodzi bowiem o niezależny od właściciela, wywołany uwarunkowaniami politycznymi, obiektywny, o powszechnym zasięgu oddziaływania stan niemożności skutecznego dochodzenia na drodze prawnej wydania nieruchomości. Z kolei Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 27 lutego 2014 roku (I ACa 785/13 LEX nr 1448497) stwierdził, iż możliwość zastosowania art. 121 pkt 4 w związku z art. 175 k.c. wchodzi w rachubę wówczas, gdy zainteresowany wykaże, że w ramach dopuszczalnych przed 1989 r. środków prawnych, rzeczywiście podejmował takie próby i nie były one skuteczne, albo że ich niepodjęcie wynikało z uzasadnionego zagrożenia dla niego samego lub jego bliskich; samo ogólne powołanie się na ówczesną sytuację społeczno-polityczną nie jest wystarczające do uznania, że nastąpiło zawieszenie lub przerwanie biegu zasiedzenia. W postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2012 roku (I CSK 533/11 LEX nr 1232224) stwierdzono, iż odpowiednie zastosowanie art. 123 § 1 pkt 1 k.c. do zasiedzenia oznacza, że przerwanie biegu zasiedzenia może nastąpić w wypadku wytoczenia przez spadkobiercę powództwa o uzgodnienie stanu prawnego ujawnionego w księdze z rzeczywistym stanem prawnym przez wpisanie w tej księdze również jego prawa własności, nabytego w drodze dziedziczenia; skutek taki nastąpiłby w stosunku do pozwanego współspadkobiercy, wpisanego w księdze wieczystej i będącego w posiadaniu nieruchomości spadkowej. Moc przerwania biegu przedawnienia przez czynność wierzyciela określoną w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. należy oceniać w aspekcie potencjalnym, szukając odpowiedzi na pytanie, czy dana czynność może doprowadzić do skutku przewidzianego w tym przepisie.

W ocenie Sądu, w sprawie nie zostało wykazane, iż właściciele nieruchomości nie mogli w okresie między 1 września 1980 roku do 1989 rokiem dochodzić zwrotu swojej nieruchomości. Inna sytuacja była natomiast przed 1 września 1980 roku. Naczelny Sąd Administracyjny powstał z dniem 1 września 1980 roku (art.18 ustawy z dnia 31 stycznia 1980 roku o Naczelnym Sądzie Administracyjnym oraz o zmianie ustawy - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U.1980, Nr 4, poz. 8). Przed powstaniem Naczelnego Sądu Administracyjnego nie było możliwe odwołanie od decyzji administracyjnych do Sądu, a zatem możliwości odzyskania przez właścicieli przedmiotowej nieruchomości jej posiadania od Skarbu Państwa były na tyle ograniczone, iż można je uznać za okoliczność równoznaczną z istnieniem siły wyższej o jakiej mowa w art. 124pkt 4 k.c. kiedy to bieg zasiedzenia nie upływał. Dopiero z pojawieniem się Naczelnego Sądu Administracyjnego właściciele nieruchomości dostali mechanizmy prawnego do domagania się zwrotu nieruchomości. Z tego powodu rozpoczęcie biegu zasiedzenia nieruchomości mogło nastąpić dopiero od 1 września 1980 roku.

Nie można natomiast uznać, iż do dnia 21 października 1991 roku, czyli do dnia demokratycznych wyborów, istniał stan siły wyższej. Poza ogólnymi stwierdzeniami żadne okoliczności w tym zakresie nie zostały podniesione. Po 1991 roku żadne korzystne dla byłych właścicieli decyzje czy akty prawne nie pojawiły się, czego najlepszym dowodem jest nieuregulowanie kwestii własności nieruchomości, które są przedmiotem tego postępowania. Ustrój obowiązujący między 1980 rokiem a 1991 rokiem nie przeszkadzał też spadkobiercom występować o zwrot przedmiotowych nieruchomości.

Art. 1 §1 pkt 3 kodeksu postępowania administracyjnego (oznaczonego dalej k.p.a.) obowiązujący w okresie od 1980 do 1990 roku stanowił, iż kodeks postępowania administracyjnego normuje postępowania w sprawach zaskarżenia decyzji administracyjnych do Naczelnego Sądu Administracyjnego z powodu ich niezgodności z prawem. Mocą art. 1 §2 pkt 1 k.p.a. kodeks stosuje się również w postępowaniu przed organami przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych jednostek organizacyjnych, gdy są one powołane z mocy prawa do załatwiania spraw w należących do właściwości tych organów sprawach indywidualnych, rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnych. Stosownie do treści art. 15 ustawy o państwowym gospodarstwie leśnym z dnia 20 grudnia 1949 r. (Dz.U. Nr 63, poz. 494) Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego określi w drodze rozporządzenia organy uprawnione do wyłączania lasów, gruntów leśnych i nieleśnych z państwowego gospodarstwa leśnego i ich przekazywania, zasady i tryb postępowania w tym zakresie oraz zasady i tryb włączania lasów, gruntów leśnych i nieleśnych do państwowego gospodarstwa leśnego. Według obowiązującego do dnia 30 kwietnia 1976 roku §5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego w sprawie wyłączenia gruntów z Państwowego Gospodarstwa Leśnego i włączania gruntów do tego Gospodarstwa z dnia 27 stycznia 1972 r. (Dz.U. Nr 5, poz. 28) § 5 zezwolenie na zmianę uprawy leśnej na inny rodzaj użytkowania w odniesieniu do gruntów państwowego gospodarstwa leśnego oraz na wyłączenie gruntów z tego gospodarstwa bądź na korzystanie z takich gruntów bez ich wyłączania wydają:

- 1) Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego - w odniesieniu do gruntów o obszarze przekraczającym 25 ha,
- 2) Naczelny Dyrektor Lasów Państwowych - w odniesieniu do gruntów o powierzchni od 5 do 25 ha,
- 3) dyrektor okręgowego zarządu lasów państwowych - w odniesieniu do gruntów o powierzchni do 5 ha.

Zgodnie z §1 ust. 2 rozporządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego w sprawie włączania i wyłączenia gruntów Państwowego Gospodarstwa Leśnego oraz zmiany uprawy leśnej na inny rodzaj użytkowania z dnia 27 marca 1976 r. (Dz.U. Nr 12, poz. 73) wyłączenie z państwowego gospodarstwa leśnego gruntów bez zmiany dotychczasowego ich przeznaczenia oraz włączanie gruntów do tego gospodarstwa określają przepisy o przekazywaniu w ramach administracji państwowej przedsiębiorstw, instytucji oraz zakładów, nieruchomości i innych obiektów majątkowych. § 4 tego Rozporządzenia stanowił, iż przeniesienie własności lub oddanie w użytkowanie wieczyste gruntu wchodzącego w skład państwowego gospodarstwa leśnego następuje za pośrednictwem terenowego organu administracji państwowej stopnia podstawowego. Pamiętać jednak należy o treści art. 65§1 i §2 k.p.a. obowiązującej od dnia 1 września 1980 roku, zgodnie z którym jeżeli organ administracji państwowej, do którego podanie wniesiono, jest niewłaściwy w sprawie, powinien niezwłocznie przekazać je do organu właściwego, zawiadamiając

o tym wnoszącego podanie. Podanie wniesione do organu niewłaściwego przed upływem przepisanej terminu uważa się za wniesione z zachowaniem terminu. Art. 5 § 2 pkt 3 k.p.c. w treści obowiązującej od 1980 roku do 1990 roku stanowił, iż ilekroć w dalszych przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego jest mowa o organach administracji państwowej - rozumie się przez to także organy wymienione w art. 1 § 2, a zatem organy przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych jednostek organizacyjnych, gdy są one powołane z mocy prawa do załatwiania spraw w należących do właściwości tych organów sprawach indywidualnych, rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnych. Zgodnie z art. 6 ust. 1 i ust. 2 pkt a ustawy o państwowym gospodarstwie leśnym z dnia 20 grudnia 1949 r. (Dz.U. Nr 63, poz. 494 ze zm.) Minister Leśnictwa sprawuje zwierzchnie kierownictwo, nadzór i kontrolę nad państwowym gospodarstwem leśnym. Administrację państwowego gospodarstwa leśnego wykonują w zakresie czynności gospodarczo-leśnych, wymienionych w art. 21 niniejszej ustawy - przedsiębiorstwa lasów państwowych, posiadające własną osobowość prawną, utworzone i działające na podstawie niniejszej ustawy. Art. 5 § 2 pkt 3 i pkt 4 k.p.a. stanowi, iż przez organ administracji publicznej - rozumie się przez to ministrów, centralne organy administracji rządowej, wojewodów, działające w ich lub we własnym imieniu inne terenowe organy administracji rządowej (zespolonej i niezespólonej), organy jednostek samorządu terytorialnego oraz organy i podmioty wymienione w art. 1 pkt 2, a przez ministrów rozumie się przez to Prezesa i wiceprezesa Rady Ministrów pełniących funkcję ministra kierującego określonym działem administracji rządowej, ministrów kierujących określonym działem administracji rządowej, przewodniczących komitetów wchodzących w skład Rady Ministrów, kierowników centralnych urzędów administracji rządowej podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych przez Prezesa Rady Ministrów lub właściwego ministra, a także kierowników innych równorzędnych urzędów państwowych załatwiających sprawy, o których mowa w art. 1 pkt 1 i 4.

W niniejszej sprawie od 1977 roku do 1990 roku J. S. (1), a wcześniej T. S. podejmowali intensywne próby odzyskania przedmiotowych nieruchomości odwołując się w tym zakresie do Naczelnego Zarządu Lasów Państwowych (1983, 1989, 1990), Naczelnego Dyrektora Lasów Państwowych (1979, 1984), Okręgowego Zarządu Lasów Państwowych (1979, 1981, 1983), Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego (1977, 1981, 1984), Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej (1986). Z organów tych w okresie, kiedy wnioski o zwrot ziemi się pojawiły, na pewno Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego oraz Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej był organem administracji publicznej. Niewątpliwie Kodeks postępowania administracyjnego stosuje się do ministra, w tym Ministra Leśnictwa. Sprawował on kierownictwo nad Nadleśnictwem P.. Jeżeli jakieś wnioski o zwrot ziemi trafiały do tego Nadleśnictwa, a nadleśniczy nie uważał się za uprawnionego do ich rozstrzygnięcia winien je przekazać swojemu organowi kierownicemu, czyli Ministrowi. Ten z kolei, jeżeli sam nie był kompetentny do wydania decyzji administracyjnej o charakterze indywidualnym, zobowiązany był je przesłać do terenowych organów administracji państwowej stopnia podstawowego. Samo wniesienie wniosków przez obywatela do organu niewłaściwego zgodnie z art. 65 § 1 k.p.a. skutkowało powinno przekazaniem do organu właściwego i wydaniem decyzji administracyjnej. Jest to skuteczne złożenie wniosku o zwrot nieruchomości. Zatem osoby, które reprezentowały prawa właścicieli przedmiotowych nieruchomości jako spadkobiercy M. S. (1) i M. S. (2) podjęły czynności bezpośrednio przed organami uprawnionymi do rozpoznania roszczenia o zwrot nieruchomości, czyli przed organami o jakich mowa w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. Ostatni taki wniosek został złożony przez J. S. (1) dnia 22 października 1990 roku i z całą pewnością trafił do Naczelnego Zarządu Lasów Państwowych, który dnia 19 listopada 1990 roku odmówił zwrotu ziemi. Tym samym działania T. S. i J. S. (1) przerwały bieg terminu do zasiedzenia nieruchomości. Ponieważ ostatnia taka decyzja w formie odpowiedzi na wniosek J. S. (1) zapadła dnia 19 listopada 1990 roku, termin zasiedzenia zaczął biec na nowo od dnia 19 listopada 1990 roku. Wnioskodawca podnosił, iż nie były to podmioty uprawnione do wydawania decyzji administracyjnych indywidualnych. Niektóre z pism składanych jako odpowiedź na żądania T. S. i J. S. (1) o zwrot nieruchomości mogą być równie oceniane, jako decyzje lub jedynie jako korespondencja. Jednakże dnia 16 lutego 1979 roku i 9 listopada 1979 roku jednoznacznie decyzję wydał najpierw Okręgowy Zarząd Lasów Państwowych w P., a potem Naczelnny Dyrektor Lasów Państwowych, ten ostatni powołując się wprost na kodeks postępowania administracyjnego (k.100, 237). Równocześnie decyzję wydał dnia 31 października 1983 roku Dyrektor Okręgowego Zarządu Lasów Państwowych, a potem odwołanie rozpoznał w trybie odwołania Kodeksu postępowania administracyjnego dnia 25 stycznia 1984 roku Naczelnny Dyrektor Lasów Państwowych (k.112, 113). Podmioty te uważały się za uprawnione do podejmowania indywidualnych decyzji administracyjnych dotyczących

zwrotu nieruchomości. Żadnych nieprawidłowości w tym zakresie nie dostrzegł też Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego oraz Minister Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej, organ administracji państwowej, w decyzji z dnia 25 listopada 1977 roku, 5 stycznia 1981 roku i 2 marca 1984 roku, 29 grudnia 1986 roku (k.116, 237). Ministrowie wręcz kierowali wniosku T. S. i J. S. (1) do organów niższego szczebla. Jeżeli były to organy nieuprawnione to łamali obowiązek wynikający z art. 65 k.p.c. Jeżeli pisma z dnia 29 grudnia 1986 roku nie traktować jako decyzję administracyjną, to jest to jednak zaniechanie podjęcia czynności administracyjnych, nie podważające skutków wystąpienia z żądaniem przez stronę, skutkującym przerwaniem biegu terminu zasiedzenia nieruchomości.

Ponieważ w sprawie zaistniało posiadanie w złej wierze, a termin zasiedzenia nie upłynął przed 1 października 1990 roku obowiązywał termin 30 lat do zasiedzenia nieruchomości. Wynika to wprost z art. 9 ustawy z dnia 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy- Kodeks cywilny (Dz. U. z 1990r., Nr 55, poz. 321). Istotne jest zatem ustalenie od kiedy wnioskodawcy nabyli posiadanie samoistne przedmiotowej nieruchomości. W niniejszej sprawie Sąd przyjął, iż termin zasiedzenia biegnie od dnia 19 listopada 1990 roku, a zatem od daty ostatniej decyzji w sprawie odmowy zwrotu nieruchomości. Termin 30 lat posiadania samoistnego przedmiotowej nieruchomości upłynie dnia 19 listopada 2020 roku. Zatem wnioskodawca nie nabył przez zasiedzenie przedmiotowej nieruchomości, gdyż okres niezbędnego zasiedzenia jeszcze nie upłynął.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 520§2 k.p.c. Interesy wnioskodawcy i uczestników były sprzeczne. Na koszty składają się: opłata od wniosku 2.000 zł, od której wnioskodawca był zwolniony, 115,33 zł kosztów dojazdu świadków, koszty wezwania uczestników przez ogłoszenie w prasie – 666,66 zł, koszty pełnomocnictw 17 zł x 6, wynagrodzenie pełnomocników stron 7.200 zł x 7 (§ 2 pkt 7 w związku z §5pkt1rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych - Dz. U. z 2015 r. poz. 1804; § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie - Dz. U. z 2015 r. poz. 1800). Ponieważ roszczenie wnioskodawcy zostało oddalone winien zwrócić D. S. (2), E. K., P. S., A. S. (1) i K. S. (1), J. S. (2) kwotę po 7.217 zł. Sąd nie znalazł natomiast podstaw do przyznania D. S. (2) 3-krotności stawki podstawowej jako zwrot pełnomocnictwa. Pełnomocnik tego uczestnika złożył jedno pismo procesowe odnoszące się merytorycznie do przedmiotu postępowania (k.147-149), praktycznie nie wskazał żadnych nowych dowodów, a w zakresie dowodów wystąpił tylko o to, aby poszukiwał ich sam Sąd. Pełnomocnik D. S. (2) przebywał jedynie na jednej rozprawie, a przedmiot postępowania nie jest skomplikowany. Nie ma żadnych podstaw do przyznawania wynagrodzenia w wysokości 3-krotnej stawki podstawowej, a zatem w wysokości 21.600 zł.

/-/ S.S.R. Piotr Chrzanowski